

Petsamo-

julkaisuluettelo

Kuva: SMY. Seppo J. Partasen kokoelma

ROVANIEMEN
KAUPUNGINKIRJASTO

LAPPONICA
Kysy Lapista

LAPIN KULTTUURI
KUVINA
<http://lapinkavijat.rovaniemi.fi>

Sisällys

Yleistä Petsamosta	2
Heimoretki Petsamoon	3
Petsamon sota-aika ja evakko	4
Kolttsaamelaiset	5
Liikenne Petsamossa	6
Kartoitus, maanmittaus, rajankäynti	7
Luonto, luonnonvarat	8
Matkakertomuksia	9
Matkaoppaita	11
Matkailun historia	12
Kaunokirjallisuutta	13

Yleistä Petsamosta

- ANUFRIJEC, D. A. : Muistelmia Petsamon luostarista : D. A. Anufrijevin muistiinpanot Trifon Petsamolaisen luostarin jälleenrakentamisesta vuosina 1890-1915. - [Heinävesi] : Valamon luostari, 2000. - 148 s. : kuv.
- BEDDARI, Olav: Paatsjoella ja Petsamossa : historiaa, muistoja ja mielipiteitä. - [Paatsjoki : O. Beddari], 2004. - 217 s. : kuv., kartt.
- BRANDER, U.: Petsamo : eräitä tietoja nykyiseltä ajankohdalta. - [Helsinki], 1930 (Helsingin uusi kirjapaino). - 8 s. : kuv. Ylipainos Rajaseutuun N:o 3, 1930.
- EILISPÄIVÄN Petsamo / toim. Jorma Pohjanpalo. - Porvoo : WSOY, 1970. - 215 s. : kuv. karttal.
- ELFVING, Östen: Petsamon taloudellisesta elämästä ja toimenpiteistä sen kehittämiseksi : lausunto maatalousministeriölle. - Helsinki : Valtio, 1924. - 142 s. : kuv., kartt.
- HAATAJA, Kyösti: Taloudellisia maanjakokysymyksiä. Ylipainos: Yhteiskunta Taloudellinen Aikakauskirja 1924, N:o 4. - Helsinki : Helsingin uusi kirjapaino, 1925. - S. 296-324.
- KOTIMAAN kirja : Lappi - Petsamo / Suomi kirjailijainsa kuvaamana : Maakuntalukukirja kansakouluja sekä muita oppilaitoksia varten. Toimittaneet: Hänninen, Laina; Kohonen, A; Setälä, E. N. - Helsingissä : Otava, 1927. - 120 s. : kuv.
- KUUSIKKO, Kirsi: Laiton Lappi, laiton Petsamo : rikollisuus ja järjestysvalta Petsamossa 1921-1944. Studia historica septentrionalia : 29. - Rovaniemi : Pohjois-Suomen historiallinen yhdistys, 1996. - 583 s. : kuv., kartt.
- KÄLKÄJÄ, Mirjam: Isä Yrjö : Petsamon ja Lapin pappi. - [Rovaniemi] : Lapin ortodoksinen seurakunta, 2002. - 183 s. : kuv., kartt.
- LILJA, Erkki: Konsuli Lampio monisäikeiset liiketoimet [Eero Lampio]. Julkaisussa: Lapin kullankaivaja 2007 : 3, s. 10-16.
- LILJA, Erkki: Petsamon lohestaja, kartoittaja ja kirjailija [Eero Lampio]. Julkaisussa: Lapin kullankaivaja 2007 : 4, s. 10-17.
- LILJA, Erkki: Tarton rauha : Suomen unelma toteutui. Julkaisussa: Lapin kullankaivaja 2010 : 4, s. 14-17.
- LILJA, Erkki: Tunturien yli Jäämerelle : kertomuksia Lapin teiltä ja vähän vierestäkin. - [Rovaniemi] : Väylä, 2016. - 510 s. : kuv., kartt.
- LINKOLA, Yrjö: Petsamon osuuskauppa 1924-1944 : tuokiokuvia Petsamon kaupallisesta ja teollisesta kehityksestä. - [Petsamo] : [Petsamon osuuskauppa], 1944. - 133 s. : kuv.
- MURTUNUT unelma Petsamosta : Suomen vuosisatainen haave Jäämeren sulatatamasta toteutui 100 vuotta sitten, mutta jäi lopulta lyhytaikaiseksi lainaksi. [Rovaniemi] : Väyläkirjat, 2019. - 335 s.: kuv., kartt.
- PAASILINNA, Erno: Petsamo : historiaa ja muistoja. Helsingissä [Hki] : Otava, 1992. - 739 s. : kuv., kartt. (Julkaistu aiemmin nimellä Kaukana maailmasta ja Maailman kourissa)
- PETSAMO : Suomen itäinen käsivarsi / toim. Skiftesvik, Joni. - Helsinki : WSOY, 2008. - 543 s., [32] kuvas. : kuv., kartt.
- PETSAMO 1920-1944 : Suomi Jäämeren rannalla. Rovaniemi : Lapin maakuntamuseo, 2018. 194 s.: kuv., kartt.
- PETSAMOLAISTA : Petsamo-seura ry:n vuosijulkaisu. - Rovaniemi : Petsamo-seura.

PETSAMON kuvia / toim. Paasilinna, Erno. - [Helsinki] : Art House, 1997. - 348 s., [40] kuvas. : kuv., kartt.

RAUTIO, Vesa: The potential for community restructuring : mining towns in Pechenga. - Helsinki : Aleksanteri Institute, 2003. - 168 s. : kuv., kartt., taul.

ROSBERG, J. E.: Jäämeren-Suomi. Julkaisussa: Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1932, s. 1-8.

ROSBERG, J. E.: Petsamon maa : Suomen alue Jäämeren rannalla : hieman historiaa ja maantiedettä. - Helsingissä : Otava, 1919. - 114 s. : kuv., karttal.

SAKSI, Veikko: Karjalan ja Petsamon palautus. - [Helsinki] : ProKarelia : Karjalan kuvalehti, [2010]. - 221 s. : kuv., kartt., taul.

SERCK-HANSEN, Caroline: Helgen i grenseland : arven fra Trifon av Petsjenga. Stamsund : Orkana, 2017. - 319 s.: kuv., kartt.

SUOMALAINEN, Esko, 1910-1995: Esko Suomalaisen valokuvia Muoniosta 1928 ja Petsamosta 1929. - [Porvoo] : Porvoo julmapaino, 2000. - 86, [4] s. : kuv., kartt.

TURJAN vuonoilta Vienanmerelle : matka Kuolan niemimaan luontoon ja kulttuuriin / toimittaneet Anni Vanhatalo ... [et al.]. Helsingin yliopiston metsätieteiden laitoksen julkaisuja : 4. - [Helsinki] : Helsingin yliopiston metsätieteiden laitos, 2012. - 220 s. : kuv., kartt.

TURJANMEREN maa: Petsamon historia 1920-1944 / toimittajat Jouko Vahtola ja Samuli Onnela. - Rovaniemi : Petsamo-seura, 1999. - 789, [2] s. : kuv., kartt.

WALLENIUS, Kurt Martti: Petsamo : mittaamattomien mahdollisuuksien maa : historiaa ja kuvauksia. - Helsingissä : Otava, 1994. - 308 s. : kuv., kartt. Alkuperäinen käsikirjoitus vuodelta 1944. - S. 292-295: Kurt Martti Walleniuksen Petsamo- ja Jäämeri-aiheinen kirjallinen tuotanto.

Heimoretki Petsamoon

HAAPANEN, Atso: Suomalaisten heimosotaretket 1918-1922. - Helsinki : Minerva, 2014. - 322 s., [16] kuvas. : kuv., kartt.

HARJULA, Mirko: Venäjän Karjala ja Muurmanni 1914-1922 : maailmansota, vallankumous, ulkomaiden interventio ja sisällissota. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2007. - 410 s. : kuv., kartt.

ITKONEN, O. V.: Sankareita, sotavankeja, seikkailijoita. - 2. p. - Porvoo : WSOY, 1929. - 146, [1] s. : kuv.

KUUSSAARI, Eero: Heimosodat 1918-1922. 1, Taistelu Petsamosta. Puolustusministeriön sotahistoriallisen toimiston julkaisuja : 5. - Helsinki : Suomen heimosoturien liitto, 1939. - 372 s. : kuv., kartt.

KUUSSAARI, Eero: Vapaustaistelujen teillä : sotahistoriallinen katsaus Suomen rajantakaisilla heimoalueilla 1900-luvun alkupuoliskolla käytyihin sotatoimiin. - Loviisa : Loviisan uusi kirjapaino, 1957. - 222 s. : kuv., kartt.

LEHTOLA, Veli-Pekka: Wallenius : kirjailijakenraali Kurt Martti Walleniuksen elämä ja tuotanto. - [Oulu] : Pohjoinen, 1994. - 441 s. : kuv.

LILJA, Erkki: Inarin ensimmäisen rajapäällikön retket [Thorsten Renvall]. Julkaisussa: Inarilainen : Inarin ja Utsjoen paikallislehti 31.3.2004, s. 14.

NEVAKIVI, Jukka: Muurmannin legioona : suomalaiset ja liittoutuneiden interventio Pohjois-Venäjälle 1918-1919. - Hki : Tammi, 1970. - 384 s. : kuv.

NIINISTÖ, Jussi: Heimosotien historia 1918-1922. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2005. - 307 s. : kuv., kartt.

NYYSSÖNEN, Jukka: Kaksi historiaa Petsamosta : muutos ja jatkuvuus historiankirjoituksessa. - [Oulu] : Osuuskunta Jyvä-Ainola, 2008. - 63 s.

PEKKOLA, Sulo-Weikko: Petsamoa perimässä. - Porvoo : WSOY, 1930. - 215 s. : kuv., kartt.

POHJOLAN vartio : Pohjolan suojeluskuntapiirin tiedonantolehti. Rovaniemi : Pohjolan suojeluskuntapiiri, 1923-1943.

- Esim: Seitsemän päivää Petsamon historiaa / K. M. Wallenius

POHJONEN, Juho: Petsamo, huolta ja murhetta. Teoksessa: Rajan ensimmäinen kenraali : Fredrik Ferdinand Järnström 1870-1936. - Helsingissä : Otava, 2014 , s. 152-157.

ROSELIUS, Aapo: Heimoaatteen nuoret uhrat : suomalaisten sotilasretkikuntien henkilötappiot Itä-Karjalassa ja Petsamossa 1918-22. (Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja, ISSN 0357-9549 ; 17). - [Helsinki] : [Helsingin yliopisto], 2002. 127 s. : kuv., kartt.

TURJANMEREN maa : Petsamon historia 1920-1944 / toimittajat Jouko Vahtola ja Samuli Onnela. - Rovaniemi : Petsamo-seura, 1999. Petsamon liittäminen Suomeen / Pekka Kaarninen, sijainti: s. 59-83 □
tässä erinomaiset lähdeviitteet arkistoihin esim. Sota-arkiston Petsamon retki 1918 –kansio

VÄYRYNEN, Raimo: Kehityskaasot ja Lapin väkivalta vuosina 1918-1922. Teoksessa: Faravid: Pohjois-Suomen historiallisen yhdistyksen vuosikirja = Acta Societatis historicae Finlandiae septentrionalis 28 : 2004, s. 195-223

Petsamon sota-aika ja evakko

EVAKKOLAPSET / toimittaneet Anne Kuorsalo ja Iris Saloranta. - Helsingissä : Gummerus : Ajatus, 2005. - 223, [1] s. : kuv., kartt.

GEBHARDT, James F.: Slaget om Finnmark 1944 : Stalins befrielse av Kirkenes. -Skallestad : Ares Forlag AS, [2017]. -179 s.: kuv., kartt.

HALLA-AHO, Lauri: Elämä kansien välissä. - [Tervakoski] : [L. Halla-aho], 2008. - 88 s. : kuv., kartt.

KUITTINEN, Antero: Kolme matkaa Petsamoon. [Tervola] : Petsamo-Seura, 2020. 221 s.: kuv., kartt.

KYLÄNIEMI, Hanna: Mein Liebes Goldherz : rakkaustarina sota-ajan Petsamossa. Julkaisussa: Raito : maakunnallinen museolehti 2012, s. 4-9.

KÄLKÄJÄ, Mirjam: Evakkona elämässä. Teoksessa: Sota-ajan lapset : kirjailijat kertovat lapsuudestaan sodan varjossa. - Helsinki : Tammi, 2006, s. 231-249.

LIEDE, Riitta: Kaija Pesosen talvisota : 16-vuotiaan tytön päiväkirjat Petsamon etulinjalta. Helsinki : Minerva Kustannus Oy, 2018. 252 s.: kuv., kartt.

LÄHTEENMÄKI, Maria: Päämääränä Petsamo : saksalaisten matka Lappiin 1940-1941. Julkaisussa: Kahden kulttuurin välittäjä. - [Helsinki] : [Helsingin yliopisto] 2006, s. 299-311.

MARTIKAINEN, Tyne: Talvisodan evakot ja siviilisotavangit : äidit ja lapset sodan kurimuksessa. - Espoo : TM-kirjat, 2008. - 167 s. : kuv., kartt.

MOSORIN, Nikolai: Petsamon pojat ja sota-aika / Nikolai Mosorin. - 2. p. - [Rytinki] : [Omakustanne], 2014 (Oulu : Multiprint). - 112 s. : kuv., kartt.

RÖLL, Hans-Joachim: Petsamon ässä : yliluutnantti Hans Döbrich. - Helsinki : Koala, 2017. - 167 s. : kuv., kartt.

SCHUCK, Walter: Pudotus! : hävittäjälentäjänä Jäämerellä ja valtakunnanpuolustuksessa. - Helsinki : Koala, 2008. - 354 s. : kuv., kartt.

SOINI, Tuulikki: Sotasaalis : Petsamon sotapäiväkirja. - Helsinki : Gummerus, 1997. - 443 s.

TIKKANEN, Ville: Itärajan kahta puolta : Petsamosta Rajajoelle 1939-1944. Espoo : Myllylahti, 2014. - 280 s. : kuv., kartt.

WOLLENWEBER, Wolfgang: Valtakunnankotka : napapiiriltä suihkuhävittäjän ohjaimiin. - Helsinki : Koala-kustannus, 2013. - 224 s. : kuv., kartt.

Kolttasaamelaiset

HOLSTI, Päivi: Suonikylän koltat vuosina 1939 - 1957. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 1990. - 71 s. : kartt.

HOLMBERG-HARVA: Uno: Petsamonmaan kolttain pyhät paikat. Teoksessa: Juhlakirja Yrjö Wichmannin kuusikymmenvuotispäiväksi. - Helsinki : Suomalais-ugrilainen seura, 1928. - 471 s. : kuv., kartt. - (Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia ; LVIII). - Sijainti: s. 12-25

HOLMBERG, Uno: Kolttain omistusoikeuksista ja –merkeistä. Julkaisussa: Kalevalaseuran vuosikirja. - Helsinki : Werner Söderström Osakeyhtiö (7) 1927. - 237 s. : kuv. - Sijainti: s.196-213

ISOTALO, Matti: Suenjelin asuinsijat : Suonikylä vuosituhannen vaihteessa. - [S.l. : s.n.], 2007. - 41 lehteä.

JEFREMOFF, Irja: Petsamon alueen saamelaisten perinne [Atk-tallenne]. - Keväjärvä : Magmon, 2000. - 1 optinen levy.

KYTÖLÄ, Ritva: Kaarnikasta kalanpaistokeppiin : petsamonsaamelainen eilinen : peäccamsää'm jååutjõž = Čuõ 'mmjõõžžâst njiipčâsse. - [Ivalo] : Ritva Kytölä, [1999] - 104 s. : kuv., kartt.

LEHTOLA, Veli-Pekka: Nickul : rauhan mies, rauhan kansa. - [Inari] : Kustannus-Puntsi, 2000. - 224 s., [48] kuvas. : kuv., kartt.

LEHTOLA, Veli-Pekka: Saamelaiset suomalaiset : kohtaamisia 1896-1953. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2012. - 528 s. : kuv., kartt. - Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia ; 1351.

NICKUL, Karl: Eräs Petsamokysymys : Suonikylän alueesta kolttakulttuurin suojelualue. - [Helsinki] : Lapin sivistysseura, 1935. - Eripainos, 32 s. : kuv. - (Lapin sivistysseuran julkaisuja ; N:o 2). Eripainos Suomen Maantieteellisen Seuran Aikakauskirjasta Terra 47 : 2-3, 1935.

NICKUL, Karl: Suenjel, kolttain maa. Julkaisussa: Terra, Suomen maantieteellisen yhdistyksen aikakauskirja. Liite Terraan N:o 4, 1933, s.68-86.

NYSSÖNEN, Jukka: Ambivalenssista rajan kunnioitukseen : koltansaamelaisten ja suomalaisten kulttuuristen rajojen valvonta. [Oulu] : Osuuskunta Jyvä-Ainola, 2010. 63 s.

PAULAHARJU, Samuli: Kuvia Kuollan-Lapista. Julkaisussa: Finlandia : vuosikirja = årsbok 1920-1921, s. 46-67.

SERGEJEFF, Kiril: Petsamon kuvia : Hannes Pukki Petsamon karjalaisten ja kolttien luona 1929-1939. - [Oulu] : Pohjoinen, pain. 1992. - 161 s. : kuv.

SUENJEL : kuvia kolttalappalaisten maasta : bilder från skoltlapparnas land : pictures from the country of the skolt lapps : macht Suenjelest jjelet / toimittanut T.I. Itkonen, K. Nickul ; valokuvaajat Olavi Erämetsä...et al. ; kolttien koristelutaidon näytteet piirtänyt Samuli Paulaharju ; kartan piirtänyt Lyyli Joki. - Lapin sivistysseuran julkaisuja ; 3. - Jyväskylä : Gummerus, 1936. - 15 [106] s. : kuv., kartt. -

SVERLOFF, Matti: Suenjelin saamelaisten perintö. - [Sevettijärvi] : Matti Sverloff, 2003 - 221, [2] s. : kuv., kartt. + karttaliite.

TANNER, Väinö: Ihmiskaantieteellisiä tutkimuksia Petsamon seudulta. 1, Kolttalappalaiset. - Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia : 780. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2000. - 107 s. : kuv., kartt.

TANNER, Väinö. Petsamon alueen paikannimiä. 1. Lappalaisia paikannimiä, 1-36 ; Voidaanko Petsamon aluetta käyttää maan hyödyksi? s. 1-122 ; Antropogeografiska studier inom Petsamo-området. 1. Skoltlapparna. - 1-518 (Fennia 49, 1929. Sis. karttalehtiä Petsamon alueesta)

Liikenne Petsamossa

AITAMÄKI, Aaro: Lapin soratiesavotta : Petsamon liikenteestä 1940-41. - [Helsinki] : Veteraanikuorma-autojen seura, 1990. 32 s. : kuv.

BJÖRKLUND, Eric: Petsamotrafiken i bild / [Eric Björklund]. - Danderyd : SÅ-Åkeriförlaget, 2000 (Stockholm : Norstedts Tryckeri). 127 s. : kuv.

CASTRÉN, Jalmar, 1973-1946: Petsamon radan taloudelliset edellytykset. - Helsinki : Valtioneuvosto, 1923. 62 s. : taul. + kartta.

ERICSSON, Harald: Pohjolan Klondyke : tullitoimintaa ja ulkomaankauppaa Petsamossa 1940-1941. [Helsinki] : Tullihallitus, 2006. Kuvaus: 128 s. : kuv.

HELKIÖ, Eero J.: Luovutetun Karjalan, Petsamon ja Sallan postihistoriaa = The postal history of territories ceded to USSR - Karelia, Petsamo and Salla. [Hki] : Hellman, 1980. [1], 176, [1] s. : kuv., kartt.

HERRANEN, Timo: Petsamosta Hankoon : Pohjolan Liikenteen 50 vuotta. Helsinki : Pohjolan Liikenne, 1990. - 191 s. : kuv.

KORKEAKANGAS, Ahto-Kustaa: Kuljetus on kulttuuria : postilinja-autoliikennettä 70 vuotta. Rovaniemi : Postilinjat ; Helsinki : Postimuseo, 1991. - 227 s. : kuv.

LILJA, Erkki: Perämereltä Petsamoon : väläyksiä liikennehistoriasta. Julkaisussa: Jatuli 29, s. 193-215.

PETSAMON meriliikennekomitean mietintö. - Helsinki : [Petsamon meriliikennekomitea]. Komiteanmietintö :1939:12. 81 s., 2 karttal. : kartt.

RUUSKA, Pentti: Isä, poika ja kuorma-auto : tarinoita tuulilasien takaa. Lahti : Ra-terveys, 2011. 168 s. : kuv.

RUUSKA, Pentti: Petsamon rahtirallissa 1940-1941. [Lahti] : Ra-Terveys, 2014. 69 s. : kuv., kartt.

Kartoitus, maanmittaus, rajankäynti

BONSDORFF, Ilmari ja Gustafsson, Alfred A.: Valtakunnan rajankäynti Petsamossa v.1921. - Hki 1927. - 96 s. : kuv., 3 karttal. Myös: (Fennia 47: 13). Arv.: Maanmittaus 1927 s. 246—247.

HARJU, Erkki-Sakari: Kielletyt kartat. 4, Suomalaisten sodan ajan kartoitukset. - Helsinki : AtlasArt, 2015. - 1 kartasto (160 s.).

HUHTAMIES, Mikko: Maan mitta : maanmittauksen historia Suomessa 1633-2008. - Helsinki : Maanmittauslaitos : Edita, 2008. - 549 s. : kuv., kartt.

JÄÄMAA, Ossian, Petsamon pinta-ala. Julkaisussa: Maanmittaus 1930 s. 95—98.

KALAJA, Pentti: Petsamon alueen rajankäynti. Julkaisussa: Maanmittaus 1945 s. 109-111

KALAJA, Pentti., Suomen ja Neuvostoliiton välinen rajankäynti kesällä 1940. Julkaisussa: Maanmittaus 1940, s. 120—126.

LAUKKANEN, Ilmari: Petsamon ensimmäinen maanmittaustoimitus. Julkaisussa: Suomen Suomen maanmittari-yhdistyksen aikakauskirja 1922 s. 203—215.

LAUKKANEN, Ilmari: Uusi Petsamon kartta. Julkaisussa: Suomen maanmittari-yhdistyksen aikakauskirja 1933 s. 383 — 387. Kesk.: K. Nickul s. 387—393; T. I. Itkonen, Petsamon kartan nimistö MYA 1934 s. 92—93. (Kantaesiintymä: Virittäjä 1933 s. 487-488.)

NICKUL, Karl: Eräs kolmiomittaus talvella Itä-Lapissa. Julkaisussa: Maanmittaus, Maanmittaustieteiden seuran aikakauskirja. 1927, 4. vihko, s. 219-228.

OLLILA, J.: Petsamon rajankäynti 1945. Julkaisussa: Suomen maanmittari-yhdistyksen aikakauskirja 1945 s. 341-356.

POHJOIS-Suomen kolmiomittaukset : 3, Alemman luokan mittaukset Petsamossa. Maanmittaushallituksen toimesta Pohjois-Suomessa suoritettut kolmiomittaukset. Maanmittaushallituksen julkaisuja N:o 23. Helsinki : Maanmittaushallitus 1933.

STÅHLBERG, K. J.: Ahvenanmaan kysymyksen ratkaisun ja Petsamon rajankäynnin johdosta 19. 11. 1921. — K. J. Ståhlberg, Puheita 1919—1925. Hki 1925, s. 127—128.

SUOMEN maanmittauksen historia. 1. Ruotsinvallan aika. 2. Venäjänvallan ja itsenäisyyden aika. 3. Erikoisaloja koskevia kirjoituksia. Porvoo 1933. Mm.:

- Petsamon asutustyö, 2:5 s. 44—45

- Tarton rauha ja Petsamon alueen itärajan käyminen 1921 3:4, s. 134—137

Erkki K. Osmonsalo, Valtion ja valtakunnan rajankäynnit Suomessa Venäjänvallan ja itsenäisyyden aikana, mm. Tarton rauha ja Petsamon alueen itärajan käyminen 1921, 3:4, s. 134—137;

ZAIKOV, Konstantin: Grensedraging mellom Norge og Russland i 1826 : myter og realiteter. Teoksessa: Ottar : populærvitenskapelig tidsskrift fra Tromsø Museum - Universitetsmuseet 2011 : 2, s. 8-13.

Luonto, luonnonvarat

CULTURAL landscapes of some former Finnish farm sites in the Paaz/Pasvik/Paatsjoki area of Pechenga, Russia / Torbjørn Alm ... [et al.]. - Tromsø : Universitetet i Tromsø : Tromsø museum, 1997. 48 s. : kuv., kartt., taul.

HAVAS, Paavo: Petsamon luonto. Teoksessa: Turjanmeren maa : Petsamon historia 1920-1944, s. 16-28.

HEIKINHEIMO, Olli: Pohjois-Lapin metsät. Julkaisussa: Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1932, s. 41-54.

HÄYRÉN, Ernst: Carragen-alger i Petsamo och Nordnorge. - Hfors : Finska vetenskaps-societen, 1939. - 16 s. : kuv. - (Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk ; H. 87, N:o 2).

HÄYRÉN, Ernst: Pulmanginniemi i Petsamo såsom naturskyddsområde. - Helsinki : Suomen metsätieteellinen seura, 1927. - 22 s. : kuv. - (Silva Fennica ; 3).

KALASTUSTA koskevat määräykset Pohjoisella Jäämerellä Petsamon alueella. - Helsinki, 1923. - 24 s. : kuv. - (Kalastushallituksen kirjanen ; 2)

KONTUNIEMI, Tahvo. Metsäkasvien siemenellisestä lisääntymisestä Petsamon subalpiinisessa vyöhykkeessä. Annales botanici Societatis zoologicae-botanicae Fennicae Vanamo. - 2 (1932) : 4, s. 1-58. - Helsinki : Societas zoologica-botanica Fennica Vanamo.

LAMPÉN, Ernst: Kalastuksesta Petsamossa ja Jäämerellä. Julkaisussa: Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1932, s. 78-84

LUHTA, Vesa: Petsamo opettaa. Julkaisussa: Luonnonsuojelija. - Helsinki : Suomen luonnonsuojeluliitto 36(2010) : 4, s. 8.

MERIKALLIO, Einari: Heinäsaarten lintukuvakirja. Helsinki : Otava, 1939. 198 s. : kuv., kartt.

MERIKALLIO, Einari: Jäämeren ääreltä : lintukuvia ja -kuvauksia Petsamon Heinäsaarilta ja niiden lähiseudulta. Helsinki : Otava, 1924. 89 s. : kuv.

MERIKALLIO, Einari: Jäämerialueen linnustosta Petsamossa. Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1925, s. 136-152.

MERIKALLIO, Einari: Fågelvärlden i Petsamo. Turistföreningens i Finland årsbok 1925, s. 134-150.

PIIRAINEN, Mikko: Paatsjoen entisten suomalaistalojen nykykasvistosta. Julkaisussa: Petsamolaista 23 (1997). Rovaniemi : Petsamo-seura, s. 18-22.

POHJOISTEN virtojen raakut : Interreg-kartoitushanke Itä-Inarissa, Norjassa ja Venäjällä / [toimittaja: Panu Oulasvirta]. - [Vantaa] : Metsähallitus, 2006 (Jyväskylä : Gummerus). - 152 s. : kuv., kartt., taul.

RIIHINEN, Veikko: Petsamon kalastus. Teoksessa: Turjanmeren maa : Petsamon historia 1920-1944, s. 248-283.

RIIHINEN, Veikko: Petsamon kalastus 1910-luvulta vuoteen 1944. (Tutkimuksia / Jyväskylän yliopisto. Etnologian laitos, ISSN 0356-7729 ; 15).- Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 1982. - 106 s. : kuv.

SYKKÖ, Riitta Maija: Heinäsaarten luonnonsuojeluvartijan päiväkirjasta [Veikko Salkio]. Julkaisussa: Suomen luonto 1985 : 2, s. 26-29.

VALLE, K. J.: Kasvitietoja Petsamosta. (Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica ; 8). - Helsinki : [Societatis pro Fauna et Flora Fennica], 1933, s. 259-274.

WUSTMANN, Erich: Die Pelztierjäger von Petsamo. - [S.l.] : Ensslin & Laiblin, 1937. - 80 s., [5] kuvas. : kuv.

VÄHÄ, S. Z.: Petsamon kalastus- ja kalakauppaoloista. - Helsinki, 1927. - 36 s. - (Maatalousministeriön julkaisu ; 10).

Matkakertomuksia

ARASOLA, Arvo: Mitä näin Petsamossa ja Jäämerellä. Kuuromyökkäin joulu. - Helsinki : Suomen kuuromyökkäin liitto, 1937, s. 9-11.

AULA, Jorma: Matka tuntemattomaan. Freedays 1989 : 1, s. 9-10.

BLOMBERG, Harry: Kaksi ruotsalaista matkusti Petsamoon. Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1932, s. 66-77.

BUTLER, Frank Hedges: Through Lapland with skis & reindeer : with some account of ancient Lapland and the Murman coast. London : T. Fischer Unwin, 1917. Yhdysvallat : Scholar select, [2015]. 286 s. : kuv., kartt.

ERVASTI, A. W.: Suomalaiset Jäämeren rannalla : matkamuistelmia. Oulu : Tekijä, 1884. 248 s. : kuv., kartt. (uusi painos 2017)

FINNISCH-LAPPLAND und Petsamo : Reiseberichte und Studien / herausgegeben G. Braun. Greifswald : Ratsbuchhandlung L. Bamberg, 1925. 30 s. : 5 kuval., 1 karttal. - (Berichte aus dem Institut für Finnlandkunde der Universität Greifswald ; 5)

FRIIS, J. A.: The Monastery of Petschenga: Sketches of Russian Lapland. London : FB & c, 2018. 91 s.

GARDI, René: Puoris päivä! : jokiveneessä ja jalkapatikassa läpi Suomen Lapin. Kemi : Atrain&Nord, [2019]. -158 s.: kuv., kartt.

HÅVIE, Erik: På ski fra Kirkenes til Neiden, Enare og Øvre Pasvik. Den norske turistforenings årbok, s. 194-199.

HÄMÄLÄINEN, Antti: Tunturien mailta : Lappia ja Peräpohjolaa. [Turku] : Aura, 1945. 294 s. : kuv.

ITKONEN, T. I.: Koltan-Lapissa kevättalvella 1913. Teoksessa: Tuntureilta ja metsistä : valikoima Lapin-kuvauksia. Porvoo ; Hki ; Juva : WSOY, 1986 s. 159-175.

KARMO, B: Sumumailta / B. Karmo. - Porvoo : WSOY, 1932. - 113, [2] s. : kuv., 15 kuval.

KATTWINKEL, Lieselotte: Lapin-hullu. Porvoo : WSOY, 1943. 153 s. : kuv. (Alkuteos: Lapin hullu : eine Winterfahrt durch lappische Wildmarken. Braunschweig/Berlin/Hamburg : Georg Westermann, 1941)

KELTIKANGAS, Valter: Seitsemän tuntia erämaata / Valter Keltikangas. - Porvoo : WSOY, 1977. - 189 s. : kuv., kuval., kartt.

KIANTO, Ilmari: Turistina Turjanlinnasta Petsamoon. [Suomussalmi] : Kiannon Turjanlinna, 2013. 124 s. : kuv., kartt. Nimeke kannessa ja selässä: Petsamoon : matkakuvaus vuodelta 1929.

KLINGSTED, F. W.: Minnen från ett besök på Fiskarhalvön. Terra 1919 : Maantieteellisen yhdistyksen aikakauskirja, s. 93-105.

KOSTIA, Kaapo: Petsamon luostarista ja sen lähimmästä ympäristöstä. Aamulehti. - 12.2.1933, Sunnuntailiite.

- LAMPIO, Eero; Pekkola, Sulo-Weikko: Eränkävijänä ja pommarina yli Lapin rajojen. Suomussalmi : Myllylahti, 2006. 302 s. ; 22 cm. (Sisältää valikoiman teoksista: Eräretkiä Pohjolan lohivesillä ja riistamailla ; Yli Lapin rajojen / Eero Lampio. Herrana ja heittäjänä ; Petsamoa perimässä / Sulo-Weikko Pekkola.)
- LAMPIO, Eero: Eräretkiä : Pohjolan lohivesillä ja riistamailla. Helsingissä : Otava, 1930. 203 s. : kuv., karttal.
- LAMPIO, Eero: Yli Lapin rajojen. Jyväskylä : Gummerus, 1936. 228 s. : kuv.
- LAUNIS, Armas: Kaipaukseni maa : Lapinkävijän matkamuistoja. Jyväskylä : Gummerus, 1922. 119 s. : kuv.
- LEHMUSKALLIO, Osmo: Päiväkirja Petsamon matkaltani 15.12.1927-10.1.1928. Jatuli : Kemin kotiseutu- ja museoyhdistyksen julkaisu 24, s. 106-123.
- LILJA, Erkki: Rovaniemeltä Petsamoon joulukuussa 1927 : koulupoikain mahtava hiihto. Inarilainen 21.12.2005, s. 31.
- LINGONBLAD, Birger: Färder i höga norden : Petsamo 1931. Österbottnisk årsbok 1949-1950, s. 40-63.
- LOSCHI, Maria A.: Itinerari Finlandesi : (Finlandia e Lapponia). Torino : Sten. Societa Tipografico-Editrice Nazionale, 1935. 246 s. : kuv., kartt.
- LÖNNROT, Elias: Matkat 1828-1844. [Espoo] : Weilin + Göös, 1980. 446 s., [64] kuvas. : kuv., kartt.
- MATKA Patsjoella. Teoksessa: Lapin matkamiehiä. Hämeenlinna : Karisto, 1984, s. 135-140. (Julkaistu alun perin: Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1899).
- MELANDER, Emil: Vildmarksliv i norrskenslandet : skildrat för ung och gammal . Uppsala : J. A. Lindblad, 1922. 233 s.
- MIEHO, Juho Nestori: Sillisoppaa Jäämerellä : matkahavainnoita Petsamon matkalta 12.6.-9.7.1933. [Tampere : M. Ström], 1997. 69 s.
- MUSTAKALLIO, Johannes: Matka Jäämeren rannalle kesällä 1882. Kuopio : Kuopion uusi kirjapaino, 1883. 122 s. ; 18 cm. (Näköispainos: [Jyväskylä] : Jyväskylän yliopiston kirjaston julkaisuyksikkö, 2000).
- MÖRNE, Håkan, 1900-1961: Ruijan rannoilta Petsamon perukoille / Håkan Mörne ; suomentanut V. Hämeen-Anttila. - Hämeenlinna : Arvi A. Karisto, 1939. - 264 s. : kartt., kuval. Alkuteos: Väderbitet sagoland.
- JAMES, Neill: Petticoat Vagabond : among the nomads. New York : Charles Scribner's sons, 1939. 350 s. : kuv.
- NIKOLAUS, A.: Kanootilla Inarijärveltä Jäämerelle. Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1932, s. 97-105.
- OLIN, Matti: Minnen från Petsamo : med ett 50-tal bilder. Helsingfors : Schildt, 1921. 126 s., 1 kartta : kuv.
- OLIN, Matti: Petsamon muistoja : sekä kuvia niiltä mailta. Helsingissä : Otava, 1921. 98 s. : kuv.
- PANTENBURG, Vitalis: Zum Dach Europas : aus den nordischen Tagebüchern des Verfassers. Stuttgart : Union deutsche Verlagsgesellschaft, 1948. 215 s., [44] kuvas. : kuv., kartt.
- PETSAMO, Ladoga : Volk und Landschaft zwischen Finnland und Russland / herausgegeben von Wolfgang Fikentscher ; mit achtzehn Farbenfotos von Hermann Harz ; text von Curt Strohmeyer ; holzstiche von Karl Stratil. Leipzig : Fikentscher, 1940. - 76 s. : kuv.
- PÄLSI, Sakari: Petsamoon kuin ulkomaille / Sakari Pälsi. - Helsingissä : Otava, 1931. - 102 s. : kuv.
- RUIN-RAMSAY, Dagmar: Moottorimatka Jäämeren rannalle. Finlandia : vuosikirja = årsbok 1930, s. 50-79.

RUONANIEMI, Arvo: Vuosi sata : tulilappia tutkimassa, Petsamoa peräämässä : 100 vuotta 22.1.2012. Tuusula : Hipputeos, [2011]. 144 s. : kuv.

SANDBERG, Georg: Et besøk i skoltelapp-byen ved Boris-Glebs nye kirke og prestegård i 1876. Julkaisussa: Småskrifter om Sør-Varanger av forskjellige forfattere. Kirkenes, 1977, s. 65-78.

SCHALIN, Sigmund: Petsamossa. Julkaisussa: Maaailma. Hämeenlinna : Karisto. - (1924) : 2, s. 105-113.

SEPPÄLÄ, Onni: Matkamuistelmia. [Askola] : Tekijä, 1938. 64 s. : kuv.

STRODE, HUDSON: Finland forever. New York : Harcourt, Brace and Company, 1941. 444 s. : 16 kuval.

SUTHERLAND, Halliday: Lapland journey. London : Geoffrey Bles, 1938. 295 s. : kartt.

THAUWON, J. F.: Matka-muistelmia Wenäjän Lapista: kirjoittanut J. F. Thauwon. Julkaisussa: Kirjallinen kuukausilehti. - Helsinki : Frenckell. - 1870, s. 214-223, 240-245, 259-265, 299-304.

TROMHOLT, Sophus: Under the rays of Aurora Borealis : Vol. 2 / in the land of the Lapps and Kvæns. London : Sampson Low, Marston, Searle, and Rivington, 1885. 306 s. : kuv.

TURI, Johan: Mátkemuitalusat ja iežá muitalusat. Giron : Ravda Lágádus, 2018. 109 s.: kuv.

TURISMIA Petsamossa? Ei todellakaan! Julkaisussa: Nuori Karjala. - Kuopio : Laatokan Karjalan nuorisoseurojen liitto. - 0355-4473. - 68 (2003) : 8, s. 150-151.

UR några resebrev från en färd till Petsamo sommaren 1923. Julkaisussa: Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja = Turistföreningens i Finland årsbok 1924, s. 18-53.

VAASAN JAAKKOO: Petsamhon valaskaloja onkimhan : matkakuvaus. Jyväskylä : Gummerus, 1924. 216 s.

WESSEL, A. B.: Fra vor grændse mod Rusland. L'hiver en Laponie. Kristiania ; Paris : Alb. Cammermeyers forlag : Fasquelle éditeurs, 1902, 1930.

VIETTA, Egon: Empfidsame Reise nach Lappland. Frankfurt a. M. : Societäts-Verlag, 1937. 275 s. : kuv.

VILKUNA, Kustaa: Ensimmäinen matkani Petsamoon 1921. Julkaisussa: Kotiseutu 52 (1961), s. 130-134.

WUSTMANN, Erich: Unter der Mitternachtssonne : drei Jahre als Lappe. Berlin : Neumann, 1941. 142 s. : kuv., kartt.

Matkaoppaita

AHLA, Väinö: Petsamo matkailijain päämääränä. Finlandia : vuosikirja = årsbok 1920-1921, s. 39-45

BRAUN, G.: Finnisch-Lappland und Petsamo : Reiseberichte und Studien. Berichte aus dem Institut für Finnlandkunde der Universität Greifswald : 5. Greifswald : Ratsbuchhandlung L. Bamberg, 1925. 30 s. : 5 kuval., 1 karttal.

BROFELDT, Pekka: Neuvoja Petsamojoella urheilukalastusta harjoittaville. Helsinki : Suomen matkailijayhdistys, 1935. 8 s.

KARMO, B.: Petsamo kutsuu. Porvoo : WSOY, 1932. 24 s. : 29 kuval., 3 karttal. Kansialanimeke: Matkailijan opas

LAMPIO, Eero: Petsamon opas : kuvaus Petsamon luonnosta, asutuksesta, elinkeinoista ja historiallisista vaiheista sekä selostus matkareiteistä.- Helsinki : Otava, 1921. - 133 s. : kuv., kartt.

LAPPI, Peräpohjola ja Petsamo. - [Näköisp.]. - [Helsinki] : [Suomen matkailuliitto], 1997 (Saarijärvi : Gummerus). 76, [2] s. : kuv. Alkuteos julk.: Helsinki : Matkailijayhdistys, 1925. - (Suomen matkailijayhdistyksen julkaisu ; 263) (Matkailijayhdistyksen matkakäsikirja ; 14).

MARTIKAINEN, O.: Autotie Jäämeren rannalle / kirj. O. Martikainen. - Helsinki : Suomen Autobiili Klubi, 1930. - 15 s. : kuv.

MIKKOLA, Erkki: Inarin-Lappi ja Petsamo. Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1932, s. 9-27.

MUNSTREHJELM, Ludv.: Leirielämää tunturien maassa. Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja 1932, s. 106-112.

PONKIN, V.: Raja auki Petsamossa. Suomen kuvalehti. - 49 (1965) : 37, s. 40.

ROSBERG, J. E.: Lappland : Petsamo och Rovaniemis upland. Turistföreningens resehandbok : XIV. Helsingfors : Frenckellska Tryckeri Aktiebolaget, 1923.

NUMELIN, Ragnar: Färdvägar i Lappmarken. Suomen matkailijayhdistyksen vuosikirja = Turistföreningens i Finland årsbok 1922, s.51-78.

PÄLSI, Sakari: Rovaniemi-Petsamo, maailman ainoa maantie Jäämeren rannalle / [Sakari Pälsi]. - Helsinki : Yleinen autoliitto, 1932. - 20 lehteä : kuv., kartt. - (Yleisen autoliiton julkaisuja ; 10).

Matkailun historia

HAUTAJÄRVI, Harri: Autiotuvista lomakaupunkeihin : Lapin matkailun arkkitehtuurihistoria. [Helsinki] : Aalto-yliopisto, 2014. - 433 s. : kuv., kartt.

HAUTAJÄRVI, Harri: Lapin läänin matkailuarkkitehtuurin historia. [Oulu] : Oulun yliopisto, 1995. 253, [4] s. : kuv., kartt.

HAUTALA-HIRVIOJA, Tuija: Petsamo : Villi mutta turvallinen paikka. Teoksessa: Rovaniemi, Turku, Bysantti ja Oulu.. : juhlaKirja Marja Tuomiselle. Rovaniemi : Lapin yliopistokustannus, 2013, s. 224-243.

HIRVELÄ, Anne: Petsamo kansainvälisenä matkailukohteena. Historian viesti 1996 : 1, s. 52-57.

HIRVELÄ, Anne: Petsamon matkailu 1921-1939 / Anne Hirvelä. Pro gradu -tutkielma : Oulun yliopisto, Historian laitos, 1995. 158, [3] l. : kartt.

ILOLA, Heli : Matkalla Petsamossa: katsaus "toisen Käsivarren" matkailuun / Heli Katariina Ilola. Rovaniemi : Lapin yliopisto, 1997. - 115 s. : kuv. ; 25 cm. - (Lapin yliopiston matkailun julkaisuja. B. Tutkimuksia ja selvityksiä, ISSN

KASKINEN, Keijo: Suomen Matkailijayhdistys pani ihmiset liikkeelle. Julkaisussa: Apollo : Helsinki : Suomen postikorttiyhdistys Apollo. - 0358-3694. 32 (2012) : 4, s. 20-21.

MARKKANEN, Erkki: Petsamon matkailu. Julkaisussa: Petsamolaista. - Kemi : Petsamo-seura, 1992. - 1992, s. 24-31.

PARTANEN, Seppo J.:Kuvista tuli 1880-luvulla matkailun oiva työkalu. Julkaisussa: Apollo : Helsinki : Suomen postikorttiyhdistys Apollo. - 0358-3694. - 33 (2013) : 3, s. 6-8.

PETSAMO : ...siellä kuljimme kerran / toim. Partanen, Seppo J. Hipputeos, [2010]. 166 s. : kuv., kartt.

PYYKKÖ, Risto: Tästä lähti Lapin matkailu: Wolter Stenbäck oli ollut Eugen Schaumanin arkunkantajana, vankina Venäjällä ja maanpaossa Keski-Euroopassa. Lapin kansa 10.6.2017, s. 04-07.

Kaunokirjallisuutta

LEHTOLA, Veli-Pekka: "Kaipaukseni maa" : Petsamo suomalaisessa kirjallisuudessa 1910-luvulta 1940-luvulle. Teoksessa: Turjanmeren maa : Petsamon historia 1920-1944, s. 508-525

FOFONOFF, Kati-Claudia: Suonikylän poluilta : kolttasaamelaisia tarinoita. - [Inari] : [Kati-Claudia Fofonoff]. - 88 s.

ILMARI, Erkki Vedenjakajan takaa : erämaanmiesten parissa Lapin kairoilla ja kivelöissä. Jyväskylä : Gummerus, 1934. - 159 s.

IVALO, Santeri, 1866-1937: Juho Vesainen : historiallinen romaani.- 17. p. - Porvoo : WSOY, 1967. - 262 s.

KAPTEENI Teräs: Petsamon rata , isänmaallinen unelma. Helsinki : Karlsson & Jantunen, 1921. 182 s. (Uusi painos 2018)

KIVILINNA, Rauni: Joki, tunturi, kylä. - Hämeenlinna : Karisto, 1962. - 139 s.

KIVILINNA, Rauni: Kuin linnut. - Porvoo : WSOY, 1966. - 218 s.

KUIVALAINEN, Pekka: Savolaisen vääpelin nainen. [Espoo] : [Pekka Kuivalainen], [2020]. 246 s.

KÄLKÄJÄ, Mirjam: Lintu kämmenellä. - Helsinki : Kirjayhtymä, 1981. - 222 s.

KÄLKÄJÄ, Mirjam: Maan ja joen poikki. - Helsinki : Kirjayhtymä, 1978. - 280 s.

KÄLKÄJÄ, Mirjam: Petsamolaiset. - Helsinki : Kirjayhtymä, 1977. - 228 s.

KÄLKÄJÄ, Mirjam: Petsamon jäljet : runoja. Kemi : Atrain&Nord, [2020]. -108 s.: kuv.

KÄLKÄJÄ, Mirjam: Tulijoki. - Helsinki : Kirjayhtymä, 1986. - 399 s.

KÖNGÄS, Heidi: Dora, Dora. - Helsingissä : Otava, 2012. - 333 s.

MANNINEN, E. N.: Erämaan armoilla. - Jyväskylä : Gummerus, 1937. - 213 s. : kuv.

RANTA, Eero: Pyytömiehet ja muita. Tervolassa : [Eero Ranta], 2008. -180 s. : kuv.

RANTA, Eero: Savotat ja hevoset vaihtu. Tervola : [Eero Ranta], 2005. 176 s. : kuv.

RUONANIEMI, Arvo: Puhtailla selkosilla : erätarinoita Inarista ja Petsamosta. - Helsinki : Hipputeos, [2006]. - 280 s. : kuv., kartt.

RUONANIEMI, Arvo: Maa taivaanrannan takana : tarinoita Petsamosta ja Peräpohjolasta. - [Helsinki] : Hipputeos, cop. 2008. - 192 s. : kuv.

SOINI, Tuulikki: Petsamo : tuulien kotimaa. - Jyväskylä ; Hki : Gummerus, 1985. - 323 s. : kuv., kartt.

SOINI, Tuulikki: Petsamon laulu : kaikkea liian kanssa. - Jyväskylä ; Hki : Gummerus, 1987. - 447 s. : kuv., kartt.

SOINI, Tuulikki: Petsamo : Suomen siirtomaa : ennen tapahtumia. - Jyväskylä ; Hki : Gummerus, 1986. - 350 s. : kuv., kartt.

TIKKANEN, Pentti H.: Lapin kuolemankolonnat. - Hämeenlinna : Karisto, 1990. - 257 s.

WALLENIUS, Kurt Martti: Ihmismetsästäjiä ja erämiehiä. - Porvoo : WSOY, 1933. - 192 s.

WALLENIUS, Kurt Martti: Vanhat kalajumalat. - Helsinki : Otava, 1951. - 289 s.

Kuva: Lapin maakuntamuseo

Rovaniemen kaupunginkirjasto / Lappi-osasto

1/2021